

Position Paper Transparency International Nederland

*Inzake de dialoog naar aanleiding van de brief van staatssecretaris Snel d.d. 23 februari 2018
Aanpak belastingontwijking en belastingontduiking*

Datum: 16 april 2018

Transparency International (TI) zet zich in voor een wereld waarin overheidsdiensten, politiek, bedrijfsleven, maatschappelijk middenveld en het dagelijkse leven van mensen vrij van corruptie zijn. Corruptie is het misbruik van macht en positie voor eigen gewin. Dat kan gaan over personen, bedrijven en overheden. Overheden hebben de taak om met wet- en regelgeving – en de handhaving ervan – personen en bedrijven te verhinderen om onwenselijk gedrag te vertonen.

In de mondiale [Corruption Perceptions Index](#) (CPI) 2017 van TI staat Nederland op een gedeelde plaats 8 (samen met Canada, Luxemburg en het Verenigd Koninkrijk). Maar omdat de plaatsing op de lijst relatief is, en dus afhankelijk van de resultaten van de andere landen, is vooral de score van belang. Nederland heeft de laatste vijf jaar nog niet zo laag gescoord als nu. De daling van Nederland wordt in belangrijke mate veroorzaakt door lagere scores voor de indicatoren: kwaliteit van de democratie, goed bestuur en de kwaliteit van de rechtsstaat. Een puntje minder en we vallen volgend jaar uit die top 10 van de minst corrupte landen. En dat zal mogelijk kosten: moreel, maar ook politiek en economisch.

Reputatie is erg belangrijk: voor individuen, voor bedrijven, maar ook voor landen. De Nederlandse reputatie staat onder druk, bijvoorbeeld vanwege de discussies over Nederland als belastingparadijs of doorstroomland. Fiscaliteit raakt in toenemende mate de Nederlandse reputatie en kan daarmee economische consequenties krijgen, inclusief voor het investeringsklimaat. Voor TI kan er geen ruimte zijn in Nederland voor fiscale wet- en regelgeving die het gelijke speelveld frustreert; die een redelijke belastingdruk (*fair share*) voor iedereen in de weg staat en die wellicht zelfs faciliterend kan zijn voor het witwassen van grote vermogens. Bij het corrigeren hiervan is transparantie evident, zegt het kabinet terecht.

Vanwege haar positie als één van de belangrijke financiële centra wereldwijd heeft Nederland een bijzondere verantwoordelijkheid op het gebied van witwasbestrijding en het tegengaan van daaraan gerelateerde misdrijven, zoals corruptie, belastingontduiking en fraude. Jaarlijks vloeien hoge bedragen door de Nederlandse bancaire sector. Dit heeft onder andere te maken met de 12.000 in Nederland gevestigde bijzondere financiële instellingen (de zogenaamde brievenbusfirma's). Dezelfde of soortgelijke structuren die gebruikt worden om belasting te ontduiken en ontwijken, kunnen ook gebruikt worden om met corruptie samenhangende betalingen te maskeren of faciliteren. Gelden die aan het zicht van autoriteiten zijn onttrokken of daar onbekend zijn, kunnen gebruikt worden om ambtenaren om te kopen die bijvoorbeeld bevoegd zijn te beslissen over aanbestedingen of over belangrijk beleid. Dit geld wordt vervolgens via complexe structuren witgewassen om de illegale oorsprong ervan te verhullen.

Transparency International Nederland (TI-NL) steunt de richting van het voorgenomen kabinetsbeleid. Wat ons betreft zijn de belangrijkste elementen van het nieuwe beleid:

1. Snel een werkend UBO-register, dat openbaar toegankelijk is;
2. Aanscherpen van de wetgeving omtrent trustkantoren;
3. Scherper omlijnd fiscaal verschoningsrecht van advocaten en notarissen;
4. Samen met de EU: *mandatory disclosure* voor financiële tussenpersonen; en
5. Publieke *country-by-country-reporting*.

De staatssecretaris spreekt herhaaldelijk over het kantelen van het beeld over Nederland belastingland. Dat vereist moed, overtuigingskracht en de wil door te gaan waar anderen stoppen. Ook betekent het weerstand bieden aan de gevestigde belangen; die belangen zijn groot; maar de belangen van Nederland zijn groter.